

Часкы хову ажылдарынын шынары чер ажылдыгыларын аңаа кайы хире белеткенгинден улуг хамааржыр. Хову ажылдарына чедир улуг-аа эвес хуусаа артак. Аңаа кайы ажыл-агый канчаар белеткенгин?

Ол айтыргы олар боттарыга хамаарыштыр бо хүнерде түшпө турары чугаажок. Көдээни бөгүнү ажыл, амьдралында чугула бир айтыргынын бирээни — часкы хову ажылдарына белеткен бооп турар чүве болгонда, тарая культураларынын үреништерин четкелээр, оон-биле бүрүн хандыртылар чугула. Бистин республиканын автобүдүрүлгелеринин чолочагылары тарая үреништеринин сөөртүлгезин чорудуп турар. «Агротранстан» бир болгаш ийи дугаар бүдүрүлгелери бо ажылды чорудуп турар. Чоокку хүнерде сула, кукуруза үреништерин сылдтарже сөөртүп кырген, бар үреништерин шынары эки бооп турар, ол колдууда-ла бирги болгаш ийги класстарыны кылдыр санатынып турар, а үшкү классыныга дөңсөй көрдүнгөс үрениш эвээш. Ынчангаш ажыл-агыйлар тарая культураларынын үреништеринин сөөртүлгезин чорудуп турар. «Тыва тарая продукциялары» каттыжышынын удурулгаларынын санап турары-биле алырга, үреништер ажыл-агыйларга көрдүнгөс үрениш чедиртигес турар ажурлук.

Бистин корр.

290 ХУРАГАННЫГ

АК-ТУРУГ. «Ак-Тургу» совхозтун малчынары амгы үеде кыштаглаашкыны багай эвес эрттирип, мал төлү камгалап алыр таллазы-биле байдал амдызында аки болуп турар. Кодааннарда мал чеми четпир, сугуну чолочаңнар үзүктөл чок сөөртүп турар. Чожеээрге, чоокта чаа Мерген олар 290 хураганын Кучун-Курат деп черде хойжу Владимир Дарынын кыштагына чорудуп. Элеэн каш чылдар дургузунда малчынар келген дуржулгалыг хойжу болду. Бо хүнерде оон калдарганы баш хову хүр-менди кыштап турар болду. Өр-бүленин херэжеп эвээ Сметлана, уруу Урана болгаш отлуг Мерген олар 290 хураганын кызымак, менди ажаап турар болдулар. Ажыл-ишти өр-бүленин кежигүнери чаа хураган бурузун калдык-шыраак кылдыр өстүрер дээш бүгү хөмчелерин ап турар. Ажыл-агыйнын малчынаптап турарында хой оодлаашкыны уулаас доостур. Кобму КИЗЫЛ-ООЛ.

АЧЫ-БУЯН ЧЕДИРИЛГЕЗИ

Россиянын социал-хөгжүдө талазы-биле, ачы-дуза чедир «Возрождения» фондунун президентин Тыва Республиканын Ишти керектер министрствозунга кыла кылдыр 100 муң рублдан ишчилдик берген.

ИХМ-нин хуралдары зылыга ол хүн ийи-бүрү албанын миллионна ажылдарына хөй-биле чыгыла. Албан-хүлээлгенин күссүдүн чораш амгы-тиинилер чарыгалы миллионна ажылдарынын үш болгаш оон-лаа хой уругулар өр-бүлелеринин ачы-дуза чедирилгезинин ахшаш Барыш-Хемчик районун ишти керектер кылдызынын үчүстөк төлөөни, миллионнык биче төлөөнүнү Уран Сат, Кызыл районун ишти керектер кылдызынын улуг сержанты Николай Никитин, Барыш-Хемчик районун миллионна Черинин чолочаңындааы Шолбан Сат, Ак-Тургу хоорайнын оракаланын, милионнык улуг төлөөнүнү Борис Донгак оларын херэжеп багып элдеринге болгаш өскөлгө-ла акса дуулаачыны көргүсүн. Дуулаачы ахша шаңналарын Тыва Республиканын Ишти керектер министрствозунга кыла кылдыр Владимир Боткин, Кара-Сай тызыскал. Ол ишаш чамдык миллионнык херэжеп ажылдарынын «Милионнык тергиин» деп хөрөк демдетерия база байырыг байдалга берген. (Бистин корр.).

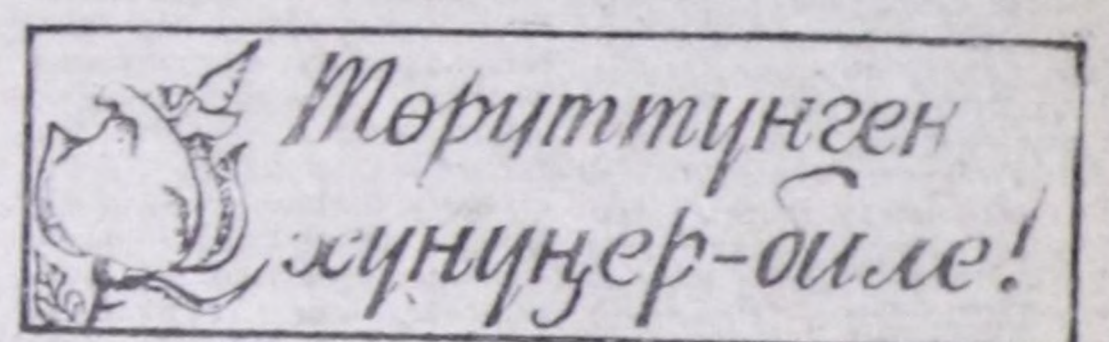
МАЛЧЫННЫГ ЧЫМЫЖЫ

«Төөли» совхозтун коочу хойжугуларын бирээни Хертек Опакай огул Белек-оога учурашкан, оон кодыннда бо кыштаглаашкынын кандай байдалыг эртин турарын соңураган мен. — Мурунку чылдарда төрүүр хой кадары чораш улус бис, эртен күзүн бүдүрүчү мал — кошкар, хуна хүлээп алгаш, кадар бердвис. Ам коданна 78 кошкар, 38 хуна бар. Кыштагыс Ажыр-Кара-Сутунг Оорга деп черде, Эртен күзүн боттарыныс күжүрүс-биле 10 тонна суген белеткен алган бис. Бүдүрүчү мал колдуунда-ла азыралга турар болгонда, совхоз мал чемин, чорба болгаш сулагы база өкчө берип турар. Ынчангаш кадаргын кошкар, хуналарыныс хүр-менди кыштап тур. Дус бар. Сүг сөөртүр машина чолочаңы, совхозтун анык мурунчакчы Хертек Сегир-Доржу огул Донауп бистин Шатта 17 коданны доктаамал эрпип кезип, сүткө сугатты үзүктөл чок хандыр турар. Малчынарнын чагыткан сулу, сеткүүлүн база чедирип эвээр, оларын чамгы-дилегерин чагам дөңсө күссүдүн, өшүшү, биче деткилдиг, бунунык-а кыж, четес чүве чүд дөөрге, акша-шалын 3-4 ай үнөйи ажыр Шалын шүтү харыкч, бээр-шалын чедиртес. Барыш-Хемчик районун боттарыныс чораш туралыг, берге-ле үе-дир бо, Хуула мал-ишан чок чүве болза, амьдралары берге-дээш. Автосадыг бистин залдыкчы хову келдир-дир, келгенде, тижек-нормалык эрп-чөм айвап салдып чоруп, а илж-чөм айвап чок болур-дур. Бистин бо кыштагыс чуртталга болгаш чок, өлө кыштап олар бис — деп, ол харымлаам.

Седип-оол ИРГИТ, Тээли суур.

УРАН КЫЛЫГЛАР ДЕЛГЕЛГЕЗИ

Шамбалыг ортук школазынга школачыларын класстар азы-биле болгаш социал башкыларын удуруп турары кудумчуларын азы-биле уран кылдыр, ашк-чөм делгелгес болган. Аңаа бирги чери 1 «а» класс алган, манай удурукун башкысы Мортун-оол. Дадарын делгелгес арта чок. 2-ги чери 3 «а», 2 «б» класс алган. 3-кү чери 6 «б» класс эвээш. Сара МОНГУШ, Шамбалыг суур.

Март 17 — бистин эрчим, мнак урууру — Адамнай ХУРАГАН-ООЛДУН төрүттүнгөн хүну. Ынчангаш урууруска аас-кежиги, өөрүшкүн болгаш калдыкты өр-бүленис мурундал болгаш бай-ла Хемчик боткинда Хертек, Тулуш төрөлдеринин өмүнөөзинден хүлээниш. Авазы, ачазы, дунназы болгаш өөңү ишти.

Солун 1925 чылдын август 31-де үнүп эгелээн

№ 49 (15023) 1993 чылдын март 17, среда

Солунга ат салган шагы 20.30. Садар өртөө 4 рубль.

Ажылгалга кирер тулдуга

ЧЫЛБАСТААН

Кымыл хоорайда типография тууду ам-лаа чымыл чок болбушан. Аңаа чүте Сергек Даммаанын бригадалык кышты өттүр ажылдан. Ол колдууда үрмек ажылдар кымыл келген. Башкынын халдарын дескелээш, аңаа шугуу мыйтарын быжыдап, кургаг шымагыны быжыган.

сазыннар-биле дугаары ам-даа доозулбап. Чыгыл кирер ажыл база ара соксаан. Өрөндөр аразын хоолайларын туудуштуруп, суг дамчыдарын дүргөсөдип, чыгылны кирери — мында бир кол сорулга. Кыштың соок үелеринде туудужулар сонгалары шадетинишпээш, хат хадмыр, кончуг соок өрөндөргө ажылдал кыштаан.

Чыдыгы кирип, өрөндөрин изидиптер болза, мында кымыл ажылдар — ам-даа хөй. 48 дугаарыг тууду өргөдөдөш шешеркечилер бригадалары бо хүнерде-ле борта келгеш, шеверле ажылдарын өгсөлөр учурулук. «Кымыл үстүрү тууду» өргөдөш типография туудууда ажылдарын дүргөдөдөш кончуг сула кичээлгэй салып келген.

Бо тулдуга ажыл төлөвиринин эвээжинден элээн каш кижжи үнүп чоруй барган.

— Эртен айларда элээн каш аныктар моон чоруттулар. Манай ажылдаш, айлада беш-алды муң рубль ажылдап алырга, ажыл-төлдүг уаустун амьдралына чедиртештир. Ынчангаш өскөүр ажыл дилээр учурга таваржып тур бис. Ам сонгаар ажылчыларга кичээлгэй багай хөвөөр болуп, акша-шалыныкты өстүрбөс болза, бо тулдуга ара каапкыш чорудууга белен бис — деп, бригадир Сергек Даммаа чугаалады.

Ынчангаш ажылгалга кирер туудууну мун дүргөсөдип, 3-тү күштү дарый мөөнээрин, акша-шалыны өстүреринин хемчеглерин алыр чугула дээрзин мында чоочун ажылчынар дилеп турдулар.

ЧУРУКТА: бригаданың шалымч ажылчынын Мартен Сувак. Оңаар ОХЕМЧИКТИН сөзү, фотосу.

«Тыва Республиканың Конституция судунун ажыл-чорудулгалынын чурумунун дугайында» Тыва Республиканын Хоойлузун күштүг болдуруп кириер чурумунун дугайында

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ДОКТААЛЫ

Тыва Республиканың Дээди Советинин Доктаалы Тыва Республиканың Хоойлузуу ону парлаан үелден сонгаар күштүг болдуруп кириер Тыва Республиканың Дээди Советинин Даргазы К. БИЧЕЛДЕЙ. Кымыл хоорай. 1993 чылдын январь 23.

Тыва Республиканың Президентизинин Чарлыктары

«Тыва Республиканың удустун чогаалчызы» хүндүлүг атты Ю. Ш. Кюнегешке тыпсыр дугайында

Тыва литературанын хөгжүдөшүнө ачы-хавыякы дээш «Тыва Республиканын удустун чогаалчызы» хүндүлүг атты «Улуг-Хем» журналында илдис редактору Юрий Шобдакович Кюнегешке тыпсыр.

«Тыва Республиканың алдарлыг ажылдакчызы» хүндүлүг атты Д. Б. Долаанга, С. К. Херткеке тыпсыр дугайында

Күш-култураны болгаш спортту хөгжүдөдөш ачы-хавыякы дээш «Тыва Республиканың алдарлыг ажылдакчызы» хүндүлүг атты Чөөн-Хемчик районун Хоой-ракан ортук школазынын күш-култура башкызы Дорнык Базыр-оолович Долаанга тыпсыр. Массалыг информацияны хөгжүдөшүнө хөй чылдарга үр-түңнөдөлгө ажылдап келгени дээш «Тыва Республиканын алдарлыг ажылдакчызы» хүндүлүг атты Тыва Республиканың Дээди Советинин парлала секретары Седип Кудурукпасвич Херткеке тыпсыр.

«Тыва Республиканың кадык камгалалынын алдарлыг ажылдакчызы» хүндүлүг атты Б. В. Сульдүмгө тыпсыр дугайында

Кадык камгалалынын талазы-биле ачы-хавыякы дээш «Тыва Республиканың кадык камгалалынын алдарлыг ажылдакчызы» хүндүлүг атты Кызыл районун өлөмдө олөг эмчиинин дуулаачымы Белек Васильевна Сульдүмгө тыпсыр. Тыва Республиканың Президентини Ш. ООРЖАК. 1993 чылдын март 5.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН УЛУС ДЕПУТАТТАРЫНЫН КИЧЭЭНГЕЙИНГЕ

Тыва Республиканың Дээди Советинин элчег чок он тоску сессияныга келген улус депутаттарынын бүртүкөөшкени 1993 чылдын март 22-де 8.00 шактан 18.00 шакта чедир Тыва Республиканың Дээди Советинин хамалыларын чагааларын база хөмүдөөлөрүн хүлээп алыр өрөлдө (Дээди Совет бажынынын бирги кады) болуп, телефону 3-63-42.

ШУУГААРЫНЫН ОРНУНГА ДЕМНИГ АЖЫЛДААНЫ ДЭЭРЕ

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

Тываның чогаалчыларынын ээлчеглиг шуулганынын дугайында

